

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 25 лютого 2026 р. № 247

ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 31 жовтня 2018 р. № 910

1. У постанові:

1) у вступній частині слова “медичного забезпечення Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, органів спеціального призначення з правоохоронними функціями” замінити словами “медичної підтримки (медичного забезпечення) Збройних Сил та інших складових сил безпеки і сил оборони”;

2) постановляючу частину викласти в такій редакції:

“1. Затвердити Воєнно-медичну доктрину України, що додається.

2. Міністерству внутрішніх справ, Головному управлінню Національної гвардії, Адміністрації Державної прикордонної служби, Службі безпеки, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Службі зовнішньої розвідки рекомендувати дотримуватись положень Воєнно-медичної доктрини у своїй діяльності з урахуванням особливостей покладених на них завдань.”.

2. Воєнно-медичну доктрину України, затверджену цією постановою, викласти в такій редакції:

“ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 31 жовтня 2018 р. № 910
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 25 лютого 2026 р. № 247)

ВОЄННО-МЕДИЧНА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

Вступ

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Захист життя і здоров'я людей, зокрема військовослужбовців, поранених внаслідок воєнних (бойових) дій, відновлення їх працездатності та боєздатності є пріоритетом воєнно-медичної системи України.

Ключовими факторами, що визначають загальну спрямованість Воєнно-медичної доктрини України (далі — Доктрина), є повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України, досвід сил безпеки і сил оборони України, отриманий під час відсічі агресії та досвід і стандарти Організації Північноатлантичного договору (НАТО) та/або стандарти, затверджені окремими державами — членами НАТО.

З огляду на стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО, що закріплений у Конституції України, а також з метою досягнення взаємосумісності з НАТО та державами — членами НАТО в рамках міжнародних зобов'язань Доктрина визначає гармонізацію законодавства та доктринальних документів із стандартами НАТО та/або стандартами, затвердженими окремими державами — членами НАТО, розвиток воєнно-медичної системи з урахуванням наявного бойового досвіду. Зокрема, система військового управління у сфері воєнної медицини орієнтується на модульний підхід, який дасть змогу адаптуватися до переходу сил оборони на корпусну організаційну структуру.

Доктрина визначає необхідність формування у начальників (командирів) медичної служби навичок військового лідерства, здатності ухвалювати рішення, діяти та відповідати за свої дії в рамках замислу старшого начальника, що дає змогу ефективно і швидко реагувати на виклики війни, зокрема мінімізуючи ризики для медичного персоналу під час надання медичної допомоги та проведення медичної евакуації. Також положення Доктрини визначають необхідність залучення особового складу медичної служби сил оборони до процесів планування стратегічного, оперативного та тактичного рівнів у складі органів військового управління, з'єднань та військових частин.

Доктрина визначає важливу роль технологічної трансформації впровадження цифрових рішень для планування, оптимізації процесів та управління логістикою, телемедицини, обробки клінічних даних та ухвалення управлінських рішень на основі об'єктивних даних.

I. Загальні положення

У цій Доктрині терміни вживаються у такому значенні:

воєнно-медична система — сукупність органів управління, установ, підрозділів, що забезпечують збереження життя та здоров'я військовослужбовців і працівників сил оборони та цивільного населення з використанням відповідних ресурсів і застосуванням процедур, діяльність яких полягає в медичному плануванні, підготовці та застосуванні медичних підрозділів, наданні медичної допомоги, проведенні медичної евакуації, реабілітації, логістики, навчанні, цифровізації, стандартизації та моніторингу, а також система, інтегрована із сферою охорони здоров'я та

побудована на принципах взаємосумісності із системами охорони здоров'я НАТО та держав — членів НАТО;

медична логістика (медичне постачання) — комплекс заходів щодо планування ресурсів, закупівлі, постачання, зберігання, транспортування, розподілу, технічного обслуговування та утилізації медичного майна і техніки для забезпечення ефективної медичної підтримки (медичного забезпечення) підрозділів;

медична підтримка (медичне забезпечення) — окремий вид забезпечення військ (сил), що включає діяльність медичної служби, спрямовану на здійснення медичного планування, медичного управління, медичної розвідки, медичного захисту військ, медичної логістики (медичного постачання) та надання медичних послуг, пов'язаних з підтримкою боєздатності сил оборони шляхом здійснення заходів із профілактики хвороб, зокрема санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, проведення медичної евакуації, надання медичної допомоги військовослужбовцям і працівникам сил оборони, їх реабілітації та повернення до виконання службових обов'язків, а також підготовку медичного персоналу медичної служби сил оборони;

медичний підрозділ — заклад охорони здоров'я, його відокремлені підрозділи та підрозділи сил безпеки і сил оборони або їх частини, у тому числі медичні роти, медичні пункти, в яких надається медична допомога;

медичне планування — процес визначення концепції медичної підтримки (медичного забезпечення), організації, структури та необхідних заходів для її забезпечення, встановлення загроз для здоров'я особового складу, вимог та можливостей цивільно-військового співробітництва;

медична служба — сукупність сил та засобів, які призначені для медичної підтримки (медичного забезпечення) військ (сил) в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій та об'єднані єдиними організаційними принципами;

рівень надання медичної підтримки (медичного забезпечення) (далі — рівень підтримки) — обсяг надання медичної допомоги та спроможність медичного підрозділу надавати таку допомогу за чотирма рівнями підтримки.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Основах законодавства України про охорону здоров'я та Законі України “Про оборону України”.

Доктрина є стратегічним документом державної політики у сфері національної безпеки і оборони, що визначає єдині засади організації, управління, розвитку та забезпечення медичної допомоги в системі сил оборони. Доктрина регламентує концептуальні основи функціонування воєнно-медичної системи в умовах воєнного стану, особливого періоду, надзвичайних ситуацій і мирного часу.

Правовою основою для розроблення цієї Доктрини є Конституція та закони України, інші нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я, а також міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, стандарти НАТО та/або стандарти, затверджені окремими державами — членами НАТО.

Доктрина є основою для розроблення проектів нормативно-правових актів з питань функціонування воєнно-медичної системи, освітніх програм, медичних служб та системи охорони здоров'я в частині медичної підтримки (медичного забезпечення) військ, розроблення та формування єдиної ієрархії нормативно-правових актів з медичної підтримки (медичного забезпечення).

Доктрина є обов'язковою для врахування під час планування, організації та ведення воєнних (бойових) дій, планування розвитку та життєдіяльності військ, а також під час планування та проведення навчань.

II. Принципи та мета Доктрини

Принципи Доктрини

Людиноцентричність та пріоритет збереження життя

Усі рішення у сфері воєнної медицини повинні базуватись на повазі до людської гідності, збереженні життя та здоров'я військовослужбовців і працівників сил оборони, а також медичного персоналу шляхом розміщення медичних формувань з урахуванням безпекових вимог, оперативно-тактичної обстановки та обов'язкового застосування засобів індивідуального та колективного захисту.

Напрями медичної підтримки (медичного забезпечення) сил оборони

Пріоритетним завданням воєнно-медичної системи є медична підтримка (медичне забезпечення) виконання широкого спектра завдань силами оборони з поетапною адаптацією до системи медичної підтримки (медичного забезпечення) збройних сил держав — членів НАТО, збереження життя і здоров'я військовослужбовців і працівників сил оборони, запобігання виникненню і розповсюдженню хвороб, надання медичної допомоги військовослужбовцям і працівникам сил оборони, лікування їх і відновлення їх працездатності та боєздатності після поранень, захворювань і травм.

Цивільно-військова інтеграція

Воєнно-медична система інтегрується із системою охорони здоров'я, формуючи єдиний медичний простір, що передбачає спільне використання ресурсів, інформаційних систем, логістики та медичних стандартів для ефективного реагування в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій.

Міжвідомча взаємодія та партнерство

Організація функціонування воєнно-медичної системи потребує чіткої координації та співпраці з урахуванням чіткого розмежування функцій та відповідальності між Міноборони, Генеральним штабом Збройних Сил, Командуванням Медичних сил Збройних Сил, МВС, іншими складовими сил безпеки і сил оборони, МОЗ, іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також іноземними державами та неурядовими організаціями.

Етапність та безперервність медичної допомоги

Однією з основ стійкої воєнно-медичної системи є забезпечення етапності, послідовності та безперервності надання медичної допомоги. Безперервність надання медичної допомоги полягає в наданні такої допомоги військовослужбовцю протягом усього часу проходження ним військової служби, а також наданні йому екстреної, первинної, спеціалізованої та паліативної медичної допомоги, реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я протягом певного періоду часу і за всім спектром медичних послуг з безперешкодним та безперервним переходом від одного рівня надання допомоги до іншого та одного надавача медичних послуг до іншого.

Адаптивність і гнучкість

Воєнно-медична система повинна бути спроможною до швидкої перебудови, розгортання у нових умовах, модульного масштабування та оперативного реагування на зміни обстановки.

Взаємосумісність із НАТО та державами — членами НАТО

Воєнно-медична система функціонує з урахуванням стандартів НАТО та/або стандартів, затверджених окремими державами — членами НАТО, уніфікованої термінології, процедур, підготовки медичного персоналу, забезпечення сумісності організаційних структур та систем управління.

Якість надання медичної допомоги та відповідальність медичного персоналу

Основою стійкої воєнно-медичної системи є високий рівень підготовки медичного персоналу, який особисто відповідає за якість надання медичної допомоги в межах визначених завдань і повноважень. Підготовка, сертифікація, дотримання клінічних протоколів та етичних норм є невід'ємними елементами професійної культури та сучасного підходу до функціонування воєнно-медичної системи.

Мета і завдання Доктрини

Метою Доктрини є створення стійкої, ефективної та гнучкої воєнно-медичної системи, яка забезпечує:

дотримання поваги до честі і гідності військовослужбовців і працівників сил оборони;

медичну підтримку (медичне забезпечення) підрозділів сил оборони України в обсязі, необхідному для виконання завдань за призначенням;

належну якість надання медичної допомоги пораненим, профілактики та лікування хворих, турботи про фізичне та ментальне здоров'я;

спроможність до подальшого вдосконалення та адаптації;

виконання міжнародних зобов'язань України щодо досягнення взаємосумісності в частині, що стосується медичної підтримки (медичного забезпечення) військ.

Досягнення мети забезпечується шляхом виконання таких завдань:

інституційне розмежування повноважень — чітке розмежування функцій між Міноборони, Генеральним штабом Збройних Сил, Командуванням Медичних сил Збройних Сил, медичними службами усіх складових сил оборони, МОЗ та іншими органами державної влади для усунення дублювання, підвищення керованості та чіткого розподілу повноважень та відповідальності;

формування уніфікованих підходів до організації медичної підтримки (медичного забезпечення) — забезпечення єдиних принципів організації медичної підтримки (медичного забезпечення) на всіх рівнях залежно від обстановки, спроможностей та визначених завдань;

інтеграція міжнародних стандартів з урахуванням актуального бойового досвіду — підходи до організації медичної підтримки (медичного забезпечення), надання тактичної догоспітальної допомоги та медичної допомоги на догоспітальному етапі, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за

призначенням, сформовані на основі стандартів НАТО та/або стандартів, затверджених окремими державами — членами НАТО;

розвиток цифрових рішень та впровадження інновацій — розвиток та розбудова інформаційно-комунікаційних систем, що використовуються в силах оборони, інтеграція військової медицини в єдиний медичний інформаційний простір, впровадження телемедицини, цифрових рішень у галузі медичної логістики (медичного постачання), управлінні медичною допомогою, медичною підтримкою (медичним забезпеченням) та медичною евакуацією у силах оборони, застосування наземних та повітряних безпілотних та роботизованих систем, комплексів та апаратів з огляду на клінічну та оперативно-тактичну доцільність їх застосування;

підготовка і навчання медичного персоналу та інших військовослужбовців та працівників сил оборони — розроблення, актуалізація та уніфікація освітніх програм, запровадження безперервного навчання за актуальними міжнародними програмами та програмами НАТО, підвищення кваліфікації медичного персоналу, зокрема в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій;

розвиток міжвідомчої взаємодії та міжнародного співробітництва — поглиблення співпраці з НАТО, ЄС, іншими міжнародними партнерами, участь у багатонаціональних навчаннях, сертифікація спроможностей, інтеграція до єдиної системи стратегічного планування;

формування фізично, соціально та інформаційно безбар'єрного середовища, що сприяє рівному доступу до медичної допомоги та повазі до професійної діяльності — забезпечення дотримання принципів медичної деонтології та етичних норм у наданні медичної допомоги, створення безбар'єрного та безпечного середовища для пацієнтів і медичного персоналу, включаючи інфраструктурні, процедурні аспекти, виховання культури взаємоповаги, професійної етики та гідного ставлення до пацієнтів та медичного персоналу;

організація надання своєчасної та якісної медичної допомоги — впровадження та дотримання актуальних науково обґрунтованих клінічних протоколів і стандартів лікування, досягнення належного рівня матеріально-технічного забезпечення медичних підрозділів, зокрема через координацію з міжнародними партнерами та програмами, розбудова цілісної системи громадського здоров'я в силах оборони, орієнтованої на профілактику захворюваності та зміцнення здоров'я військовослужбовців та працівників сил оборони.

III. Основні засади воєнно-медичної системи

Воєнно-медична система функціонує в умовах наявності загроз безпеці держави, які мають постійний динамічний характер, що зумовлено

необхідністю врахування комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників, які визначають її ефективність.

До таких чинників належать:

інтенсивність та особливості воєнних (бойових) дій, що безпосередньо впливають на санітарні втрати, евакуацію, логістику, строки та обсяги надання медичної допомоги, та необхідність функціонування воєнно-медичної системи в умовах обмежених ресурсів;

масштаби мобілізації населення та медико-соціальний профіль військовослужбовців, зокрема залучення до складу сил оборони осіб без військової освіти, що потребує адаптації підходів до медичної підтримки (медичного забезпечення);

потреба в інтеграції із системою охорони здоров'я, здатність до створення єдиного медичного простору та спільного реагування на масові втрати;

законодавство України, що регламентує організацію воєнно-медичної системи, медичної підтримки (медичного забезпечення), визначає джерела та механізми фінансування, відповідальність суб'єктів управління;

розвиток цифрової трансформації та використання телемедицини, що забезпечують можливість оперативного обміну медичною інформацією, моніторингу спроможностей і ухвалення рішень на основі даних;

міжнародна співпраця та стандартизація, включаючи впровадження медичних стандартів НАТО та/або стандартів, затверджених окремими державами — членами НАТО;

стан системи охорони здоров'я в країні, готовність системи охорони здоров'я до приймання військовослужбовців, які отримали поранення;

морально-психологічний стан медичного персоналу, стійкість до тривалих воєнних (бойових) дій, вплив бойового стресу, вдосконалення програм реабілітації та психологічної підтримки;

економічні умови — вплив війни на економіку, інфляція, цільове використання коштів, можливість держави підтримувати належний рівень фінансування системи охорони здоров'я;

соціально-демографічні фактори, зокрема рівень здоров'я населення, міграційні процеси, мобілізаційний ресурс;

інформаційна безпека — захист інформаційно-комунікаційних систем, кіберзагрози, атаки на інформаційно-комунікаційні системи, інформаційно-психологічні операції.

Основні суб'єкти воєнно-медичної системи

Воєнно-медична система функціонує як складова системи обороноздатності держави та охоплює забезпечення та виконання функцій генерації, розвитку та застосування військ.

До організаційної структури воєнно-медичної системи належать:

суб'єкти, що забезпечують формування та реалізують державну політику в частині медичної підтримки (медичного забезпечення) сил оборони:

- Міноборони;
- структурний підрозділ Міноборони, відповідальний за визначення пріоритетних напрямів та прогнозів щодо розвитку і вдосконалення системи охорони здоров'я військовослужбовців Збройних Сил;

суб'єкти, що виконують окремі функції з реалізації державної політики в частині медичної підтримки (медичного забезпечення) сил оборони:

- Генеральний штаб Збройних Сил;
- структурний підрозділ Генерального штабу Збройних Сил, що бере участь у здійсненні заходів у системі охорони здоров'я військовослужбовців Збройних Сил;
- Командування Медичних сил Збройних Сил;
- медичні управління командувань видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил та інших складових сил оборони;
- Командування Об'єднаних сил Збройних Сил;
- медичні підрозділи угруповань військ (сил), армійських корпусів;
- органи управління інших складових сил оборони;
- МОЗ;
- Національна служба здоров'я;
- консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України;
- санітарно-епідеміологічні управління;
- Українська військово-медична академія;
- центр передового досвіду з військової медицини;
- військово-лікарська комісія;
- структури медичної логістики (медичного постачання);
- Школа (центр) тактичної медицини.

Воєнно-медична система спрямована на надання медичної допомоги, захист здоров'я військовослужбовців та працівників сил оборони, медичну

підтримку (медичне забезпечення) військ (сил) та включає надання медичної допомоги, захист здоров'я військовослужбовців та працівників сил оборони, організацію медичної підтримки (медичного забезпечення) військ (сил), навчання, підготовку та воєнно-медичну освіту.

Надання медичної допомоги здійснюється:

за видами допомоги:

- екстрена медична допомога;
- первинна медична допомога;
- спеціалізована медична допомога;
- паліативна медична допомога;
- реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я;

за етапами надання допомоги:

- тактична догоспітальна допомога;
- медична допомога на догоспітальному етапі;
- медична допомога на госпітальному етапі;

за рівнями підтримки:

- перший рівень підтримки;
- другий рівень підтримки;
- третій рівень підтримки;
- четвертий рівень підтримки.

Захист здоров'я військовослужбовців та працівників сил оборони включає:

санітарне та епідемічне благополуччя;

профілактичну медицину;

інфекційний контроль.

Організація медичної підтримки (медичного забезпечення) військ (сил) включає:

медичне управління;

медичне планування;

медичну розвідку;

медичну логістику (медичне постачання);

медичний захист військ.

Єдиний медичний простір

Єдиний медичний простір — система організації надання медичної допомоги, що об'єднує усі ресурси системи охорони здоров'я та забезпечує доступність, якість і ефективність усіх видів медичної допомоги всім громадянам незалежно від місця перебування, у тому числі військовослужбовцям і працівникам сил оборони.

МОЗ разом з обласними держадміністраціями (військовими адміністраціями, військово-цивільними адміністраціями) та за участю органів місцевого самоврядування забезпечує готовність закладів охорони здоров'я до надання медичної допомоги військовослужбовцям і працівникам сил оборони в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій.

Інтеграція медичної підтримки (медичного забезпечення) в процеси планування воєнних (бойових) дій

Медична підтримка (медичне забезпечення) є невід'ємним елементом забезпечення воєнних (бойових) дій. Залучення військовослужбовців медичних служб відповідного рівня до процесів тактичного, оперативного та стратегічного планування, а також забезпечення життєдіяльності та розвитку військ (сил) є обов'язковим на всіх рівнях.

Військова кадрова політика у воєнно-медичній системі

Пріоритетом військової кадрової політики у воєнно-медичній системі є створення умов для гарантованого та якісного комплектування медичних підрозділів Збройних Сил та інших складових сил оборони підготовленим та вмотивованим медичним персоналом, спроможним виконувати завдання за призначенням, і його ефективне використання.

З метою реалізації державної військової кадрової політики під час розгляду кандидатів для призначення на військові посади у медичних службах застосовується система управління кар'єрою військовослужбовців, що заснована на людиноцентричному принципі, врахуванні професійного досвіду, зокрема бойового, рівня освіти та підготовки, морально-ділових якостей під час просування по службі військовослужбовців, присвоєнні їм військових звань та призначення на військові посади, що дасть змогу забезпечити кар'єрне зростання найбільш талановитого, вмотивованого і професійно підготовленого медичного персоналу.

Фінансове та ресурсне забезпечення

Фінансове забезпечення медичної підтримки (медичного забезпечення) військовослужбовців здійснюється за рахунок і в межах коштів,

передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік для Міноборони, МВС, МОЗ та інших державних органів на відповідну мету, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством. Бюджетне планування та управління бюджетними коштами здійснюється з урахуванням потреб медичних служб в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій, зокрема шляхом застосування механізму планування оборонних закупівель.

Визначення потреб у фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсах здійснюється центральними органами виконавчої влади та органами військового управління з урахуванням прогнозованих обсягів санітарних втрат та завдань сил оборони.

Забезпечення медичних підрозділів медичною технікою та майном здійснюється відповідно до їх спланованих спроможностей (за модульним принципом), що сприяє мобільності, автономності та взаємосумісності медичних підрозділів. Оснащення та переоснащення проводиться відповідно до безпекової ситуації, пріоритетів державної політики у сфері національної безпеки і оборони та з урахуванням технологічних інновацій, зокрема цифрових рішень.

Держава розвиває інституційні механізми публічно-приватного партнерства у сфері військової медицини, зокрема за такими напрямками:

розробка та спільне виробництво медичних виробів, лікарських засобів, транспортних засобів для медичної евакуації;

створення та обслуговування елементів інфраструктури медичного забезпечення;

запровадження цифрових рішень (електронна система охорони здоров'я, медичні інформаційні системи, телемедицина, логістичні платформи);

підготовка фахівців та проведення навчань за участю неурядових організацій;

залучення інвестицій для модернізації медичних потужностей та підтримки стійкості системи.

Таке партнерство забезпечується шляхом застосування прозорих механізмів контракування, виконання стратегічних програм співпраці та надання законодавчих гарантій для публічно-приватного партнерства.

Прикінцеві положення

Реалізація положень цієї Доктрини стане основою для формування стійкої воєнно-медичної системи як елемента обороноздатності держави, що дасть змогу створити ефективну воєнно-медичну систему з належним комплектом сил і засобів, оптимізувати механізми матеріально-технічного постачання та логістики, забезпечити необхідний резерв медичного

персоналу та матеріально-технічних ресурсів для сил оборони в умовах воєнного стану, особливого періоду, мирного часу та надзвичайних ситуацій, удосконалити воєнно-медичну систему шляхом запровадження програмно-цільових підходів, цифрових рішень та розширення публічно-приватного партнерства. Доктрина стане рушієм для підвищення ефективності системи охорони здоров'я військовослужбовців, її інтеграції в єдиний медичний простір, покращення доступу до медичної допомоги та визнання стратегічної ролі військової медицини в суспільстві.”
